

Beslissing OM n.a.v. RTE-oordeel 2018-69

Samenvatting

Deze kwestie betrof een levensbeëindiging op verzoek van een man van middelbare leeftijd. Hij was ruim dertig jaar bekend in de psychiatrie. Na het overlijden van zijn moeder, werd de man vier keer kort opgenomen in verband met suicidaliteit. Het lijden van de man werd veroorzaakt door een onbehandelbare aandoening in het autisme spectrum en leidde tot paniekaanvallen, nachtmerries en geestelijke achteruitgang. Hij raakte ontregeld door overprikkeling vooral door het contact met medepatiënten in zijn woonomgeving. De man verzocht herhaaldelijk om euthanasie. De arts (een psychiater van de Levenseindekliniek) ging daartoe over na een spreekuur en vier huisbezoeken. Zij raadpleegde eerst documentatie afkomstig van de behandelaars van de man alsmede twee onafhankelijk psychiaters. De eerste psychiater toetste niet aan alle criteria van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek (Wtl) maar wel aan de wilsbekwaamheid, de gestelde diagnose en het bestaan van redelijk andere oplossingen. De arts vond het verslag van deze psychiater zelf ook niet heel degelijk. De SCEN-arts (een psychiater met lange staat van dienst) toetste aan alle criteria van de Wtl en vond niet dat sprake was van een invoelbare doodswens in het kader van ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Hij adviseerde om niet tot euthanasie over te gaan. Voor de man zou meer te bereiken zijn, zonder dat de SCEN-arts dit concreet maakte. De arts deelde het oordeel van de SCEN-arts niet en had hem nog nadere vragen gesteld. Deze waren echter onbeantwoord gebleven. De arts zag geen alternatieven. Zij vond, evenals de behandelaar van de man, aannemelijk dat verhuizing van de man naar een andere omgeving geen verbetering zou opleveren van zijn klachten. De arts besloot vervolgens de euthanasie uit te voeren zonder een aanvullend consult omdat dit als 'shoppen' kon worden gezien.

Oordeel RTE (2018-69)

De RTE kwam tot het oordeel dat de arts niet had gehandeld conform de zorgvuldigheidseis als bedoeld in art. 2, eerste lid, onder b (uitzichtloosheid) en d (redelijk andere oplossing). De RTE overwoog, kort samengevat, dat nu sprake was van een psychiatrisch patiënt de arts grote behoedzaamheid had moeten betrachten, door in dit geval een tweede onafhankelijke deskundige in te schakelen. Dit gold te meer nu de geconsulteerde SCEN-arts – een ervaren psychiater met een aanzienlijke staat van dienst – negatief had geadviseerd en een van de geraadpleegde deskundigen slechts een beperkt rapport had opgesteld.

Beoordeling Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie heeft de zaak door tussenkomst van de officier van justitie van het arrondissementsparket Noord-Holland nader onderzocht. De arts stelde zich in deze procedure toetsbaar op en beantwoordde alle vragen van de officier van justitie. Op grond van het dossier en de naderhand verkregen inlichtingen heeft het College besloten de zaak te seponeren om de volgende redenen.

Met de RTE is het College van oordeel dat de arts behoedzamer had moeten handelen dan zij deed. Zo heeft de arts NVvP-richtlijn uit 2009 niet volledig nageleefd omdat die richtlijn voorschreef dat twee psychiaters moeten toetsten aan alle zorgvuldigheidscriteria van de Wtl. Die richtlijn schreef ook voor dat bij een fundamenteel meningsverschil een derde consultant moet worden geraadpleegd. Het College is dan ook van oordeel dat zij haar beslissing om het advies van de SCEN-arts niet te volgen beter moeten motiveren en zij er goed aan had gedaan om toch een derde consult aan te vragen.

Daar staat tegenover dat voldoende is komen vast te staan dat de patiënt wilsbekwaam was ten aanzien van zijn euthanasieverzoek. Ook is voldoende aannemelijk dat de hoofddiagnose, dat het lijden bij de man veroorzaakte, niet behandelbaar was. De deskundigen verschillen hierover niet van mening. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat er reële behandelopties waren voor de man nu ook verhuizing afviel omdat daarin, ook volgens de behandelaar, geen verlichting van het lijden viel te verwachten. Daardoor kan niet worden gezegd dat de man een redelijk alternatief afwees en de arts niet had mogen overgaan tot euthanasie.

Samenvattend, is het College van oordeel dat er geen verdenking is dat de arts – die de patiënt meermalen uitvoerig sprak en die bepaald niet over één nacht ijs is gegaan – zich schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit. Dat zij van de toenmalige NVvP-richtlijn is afgeweken en het SCEN-advies niet volgde, doet hieraan niet af nu niet blijkt dat haar handelen een grovelijke afwijking oplevert van de professionele standaard.

Beslissing

De zaak is onvoorwaardelijk geseponerd wegens het ontbreken van bewijs dat een strafbaar feit is begaan.